

עין משפט
גד מצוה

מוז:

ר"ן

לווה. כלומר האשה ובעלי חוב באין ונפרעין. דנהי דמתכרי עלה נכסי בעלה מיהו אכמי שיעבודה אנכסיה קאי הילכך צעלי חוב באין ונפרעין. דאפילו לחנן דלמרי^(א) דהמפרנס אשמו של חזירו הניח מעותיו על קרן הכזי ה"מ בצמלה לה מוונותיה אבל כשהיא לווה חייבת היא צמה שלוותה ובעלי חוב נפרעין מן הבעל דמוציאין מזה ונותנין לזה מדר' נתן. וצוה יבאמי ידי חובתי מכל מה שהארין הרשב"א צוה: **מאי זעמא צעלי חובין באין ונפרעין לאו משום דחלופיהן לאו כגדוליהן דמו**. דקס"ד דכיון דצשעה שהיא לווה משעבדת נכסי הבעל הרי היא כמחלפת נכסי הבעל צנכסי אחרים כיון דלצבוק בע"מ באין ונפרעין נהי דקא ארמינן מ"ט בע"מ באין ונפרעין לאו היא גופה קשיא לן דלדידה ליכא איסורא כלל אלא הכי קאמר כיון דלצבוק צעלי חוב באין ונפרעין היכי שרית לה ללוות כך פירשו רבותי. ולי נראה דה"ק אס איתא דחלופיהן כגדוליהן דמו היאך צעלי חובין באין

ונפרעין דנהי דמדינא מוציאין מזה ונותנים לזה מדרבי נתן הכא אן סהדי דלדעתא דידה נחית ולאו דלעתא דבעל כי היכי דלא לעביד היא איסורא על ידיהו. ונראה לי דלהכי פשיט לה מהך זרייתא ולא פשיט מספיא דמתני' דהאומר לבזו קונס שאתה נהנה לי וכו' דמתן בספיא לווה ובעלי חוב באין ונפרעין משום דאיהו לא הוי כמחליף דהא מני קני נכסי אבל אשה שאין לה קנין בלא בעלה סליק אדעתין דהויא כמחלפת

נכסי הבעל ממנש. ומשני ודילמא לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר כשהוא בא להחליף איסור ביהמר לכתחלה צדיים אסור והחליפין אסורין אבל זו בשעה שלוותה אע"פ שהבעל מתחייב אין כאן חליפי איסור ממנש הילכך יכולה היא ללוות ולאכול ואע"פ שאח"כ נפרעין מן הבעל דיעבד הוא שנעשו חליפין למה שאכלה^(ב) **ס"ש המקדש צערלה אינה מקודשת מכרן וקידש צדמיהן הרי זו מקודשת**. דקס"ד דכיון שאסור ליהנות מן החליפין אפילו עבר ונהנה שהחליפין באחר דליהוי חליפי חליפין אסורין ומשום הכי קשיא ליה בשעבר וקידש צדמיהן למה היא מקודשת גמורה ואינה זריכה לקדש פעם אחרת דאי אסריי חליפין מדרבנן הוה לן לאלרכובה קדושי אחרניי. ואמרינן הכא גמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שאסור ליהנות מן החליפין אבל אם עבר ונהנה נהנה דחליפין מותרין: **ולענין הלכה לגבי נודר עגמו דאמר אלו אפילו החליפין אחר נודר אסור ביה וייתו מתני' אבל כשהדירו אחר וכן גמי צנודר עגמו דלא אמר אלו מסתברא דלקולא נקיטוי' דכיון דבכי האי גוונא גבי איסורי הנאה דעלמא ליכא למימר דחלופיהן כגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפרישית לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ואפילו עבר והחליפין חליפין מותרין. אבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב צפ' חמישי מהלכות נדרים (הלכה ט"ו) הרי גדוליהן וחלופיהן ספק לפיכך חזרו אסור בגידולי פירות אלו וחלופיהן. והרמב"ן ז"ל מסתם לה סתומי לקמן צפרק הנודר מן הירק: **ב"רצ"ג הריני עליך חרם**. שמהא הנחתו עליו **מוסרין צדרי של עולין**. וזגליל מיירי דסתם חרמיים לצדק הצית (לעיל דף י"א): **הרי אם עלני**. שיהא הנחת חזרו עליו כחרם: **מוסרין צדרי של עולין כצל**. שהפקירום עולי צבל לכל ישראל:**

לחבוע מודר אבל הכא דבעלי חובות יש לו על הבעל שהבעל חייב צמוות אשמו א"כ מה שסס מלוים לה הוי ממש חליפי מעות הבעל: **ד"רבא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. כלומר למה דוקא צדיעבד קאמר דאז צעלי חובין נפרעין אבל לכתחילה לא תלוה וכשלוטה הרי זה דיעבד שאין זה חליפי איסור ממנה שעדיין האיסור לא בא אבל מעיקרא סלקא דעתך דשרוי רבנן ללוות בתחילה ולגרוס דנריס שיבא לירי איסור לכן פשיט מנייה דחליפי (טומאה) מותרין: ת"ש המקדש [בערלה] (ברמי ערלה פ' בדרמים של ערלה) או בלאי הברם אינה מקודשת בושום דאיסורי הנאה אינן ולא הוי בבוין. מכרס וקדש צדמיהן בעלמה וכלאי הכרס מקודשת דאינן מופסקן דמיהן אלמנא שרי לאתהניו בחליפין דאי אסור ליהנות היה לנו לומר דאסור לשהות עמה צחות קידושין: ה"ג הא לכתחילה הא דיעבד. כלומר אכמי איבעיא ליה אי מותר לכתחילה הוא או דוקא דיעבד אבל לכתחילה לא ואע"ג דעל ידי הקידושין הוא נהנה ממנה לכתחילה דוקא בקידושין שלא תקנו חכמים להפקיע הקידושין דכיון שהיא אשמו הוא חייב ליהנות ממנה אבל משאר הנאות אם אסור למוכרם אם לקח מן המעות כלי אסור ליהנות ממנו דאסור צחלופיהן קרינן ביה. מפירו"ש רבינו' שמעון מקלו"ץ: הריני עליך חרם המודר אסור. דהכי קאמר הרי ממוני אסור עליך. הרי אתה עלי חרם. הכי קאמר הרי ממוני עלי כחרם ומרס הוי הקדש דקתם חרס לצדק הצית: ובותרים בדרבים של עולי' בבל כגון בור שבאמצע הדרך שעשאוורו עולי גולה. לפי שהפקירוהו לכל ישראל ולא נתטוה להם להיות שופתין (קן) [צן] לענין שיוכל האחד לאסור חלק חבירו: בדרבים של אותה העיר. שסס דריס צב שהן (מפני) שזופין וזה אסור מפני חלקו של זה:

מוסף רש"י

השותפין פרק חמישי נדרים

או דילמא. הכי קאמר דודאי אסור צחלופיהן ^(א) דומיא דגידולין נינהו וכי היכי דאסור צגידולין הכי גמי אסור צחליפין: **קונס שאני נהנה לך לווה וצעלי חובין באין ונפרעין**. מצעלה דרזין הבעל הוא שיליו לה. והא הכא ^(ב) דלוותה מאחרים דחילופי ממונו של צעל הוי ולא

מיתסר אלמנא דאין אדם אוסר דצר שלצ"ל על חזירו דהא נפרעין מצעלה: **לאו כגידולין דמי**. וצגידולין אסור אבל צחליפין מותר: **אמר רבא**. לעולם אימנא לך דחליפין כגידולין דמו ומיתסרי ואהכי לכתחילה לא תלוה ותאכל אבל צדיעבד שפיר דמי. והא דאמרינן צכך פירקא דלעיל (דף מג.) המודר הנאה מחזירו ואין לו מה יאכל נותן לזה וצוה הלה ונטול מזה לא דמינא להא דהאי לא רמי עליה דהאי למיפרנסיה והאי דקיהיב להאי אימור לא משום מודר קא יהיב ליה אלא מתנה צעלמנא הוא דקא יהיב להאיך אבל האי צעל דלמפרנסה קאי אימנא ^(א) דליתסר ליה לפרוע לצעל חוב לכתחילה הוא דלא: **סא שמע**. דמותר אפי' לכתחילה: **המקדש צערלה**. שהוא איסור הנאה אינה מקודשת: **מכרן וקידש צדמיהן מקודשת**. אלמנא דחליפין לאו כגידולין דמו דגידולין אסור וצחליפין משתרי: ה"ג. מיירי ללכתחילה לא ימכור ואס קידש צדמיהס מאי דעבד עבד: **ב"רצ"ג הריני עליך חרם**. נכסי יהיו עליך חרם: **המודר אסור**. אבל המדיר מותר: והצור

אסורין ודילמא לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר כשהוא בא להחליף איסור ביהמר לכתחלה צדיים אסור והחליפין אסורין אבל זו בשעה שלוותה אע"פ שהבעל מתחייב אין כאן חליפי איסור ממנש הילכך יכולה היא ללוות ולאכול ואע"פ שאח"כ נפרעין מן הבעל דיעבד הוא שנעשו חליפין למה שאכלה^(ב) **ס"ש המקדש צערלה אינה מקודשת מכרן וקידש צדמיהן הרי זו מקודשת**. דקס"ד דכיון שאסור ליהנות מן החליפין אפילו עבר ונהנה שהחליפין באחר דליהוי חליפי חליפין אסורין ומשום הכי קשיא ליה בשעבר וקידש צדמיהן למה היא מקודשת גמורה ואינה זריכה לקדש פעם אחרת דאי אסריי חליפין מדרבנן הוה לן לאלרכובה קדושי אחרניי. ואמרינן הכא גמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שאסור ליהנות מן החליפין אבל אם עבר ונהנה נהנה דחליפין מותרין: **ולענין הלכה לגבי נודר עגמו דאמר אלו אפילו החליפין אחר נודר אסור ביה וייתו מתני' אבל כשהדירו אחר וכן גמי צנודר עגמו דלא אמר אלו מסתברא דלקולא נקיטוי' דכיון דבכי האי גוונא גבי איסורי הנאה דעלמא ליכא למימר דחלופיהן כגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפרישית לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ואפילו עבר והחליפין חליפין מותרין. אבל הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל כתב צפ' חמישי מהלכות נדרים (הלכה ט"ו) הרי גדוליהן וחלופיהן ספק לפיכך חזרו אסור בגידולי פירות אלו וחלופיהן. והרמב"ן ז"ל מסתם לה סתומי לקמן צפרק הנודר מן הירק: **ב"רצ"ג הריני עליך חרם**. שמהא הנחתו עליו **מוסרין צדרי של עולין**. וזגליל מיירי דסתם חרמיים לצדק הצית (לעיל דף י"א): **הרי אם עלני**. שיהא הנחת חזרו עליו כחרם: **מוסרין צדרי של עולין כצל**. שהפקירום עולי צבל לכל ישראל:**

לחבוע מודר אבל הכא דבעלי חובות יש לו על הבעל שהבעל חייב צמוות אשמו א"כ מה שסס מלוים לה הוי ממש חליפי מעות הבעל: **ד"רבא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. כלומר למה דוקא צדיעבד קאמר דאז צעלי חובין נפרעין אבל לכתחילה לא תלוה וכשלוטה הרי זה דיעבד שאין זה חליפי איסור ממנה שעדיין האיסור לא בא אבל מעיקרא סלקא דעתך דשרוי רבנן ללוות בתחילה ולגרוס דנריס שיבא לירי איסור לכן פשיט מנייה דחליפי (טומאה) מותרין: ת"ש המקדש [בערלה] (ברמי ערלה פ' בדרמים של ערלה) או בלאי הברם אינה מקודשת בושום דאיסורי הנאה אינן ולא הוי בבוין. מכרס וקדש צדמיהן בעלמה וכלאי הכרס מקודשת דאינן מופסקן דמיהן אלמנא שרי לאתהניו בחליפין דאי אסור ליהנות היה לנו לומר דאסור לשהות עמה צחות קידושין: ה"ג הא לכתחילה הא דיעבד. כלומר אכמי איבעיא ליה אי מותר לכתחילה הוא או דוקא דיעבד אבל לכתחילה לא ואע"ג דעל ידי הקידושין הוא נהנה ממנה לכתחילה דוקא בקידושין שלא תקנו חכמים להפקיע הקידושין דכיון שהיא אשמו הוא חייב ליהנות ממנה אבל משאר הנאות אם אסור למוכרם אם לקח מן המעות כלי אסור ליהנות ממנו דאסור צחלופיהן קרינן ביה. מפירו"ש רבינו' שמעון מקלו"ץ: הריני עליך חרם המודר אסור. דהכי קאמר הרי ממוני אסור עליך. הרי אתה עלי חרם. הכי קאמר הרי ממוני עלי כחרם ומרס הוי הקדש דקתם חרס לצדק הצית: ובגליל מיירי דסתם חרמיים לצדק הצית (לעיל דף י"א): **הרי אם עלני**. שיהא הנחת חזרו עליו כחרם: **מוסרין צדרי של עולין כצל**. שהפקירום עולי צבל לכל ישראל:

מסורת הש"ם

(א) קדושין ט. י. (ב) [שם ע"ז ד: סב.]. (ג) לעיל ה' צביה (טז.). (ד) [כמוכות קז:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה או דלמא וכו' דרומיא דגידולין: (ב) ד"ה קונס וכו' והא הכא דמאי דלוותה מאחרים חילופי ממונו: (ג) ד"ה אמר רבא וכו' אימנא לך דליתסר וכו' דלכתחלה הוא:

גליון הש"ם

גמי האומר לאשתו קונס. ע"י צ"ק דף קט ע"א מר"ה צ"ח: שם אמר רבא דלאא לכתחלה. ע"י לקמן דף פג ע"א צהרין ד"ה דלמא מיין:

פירוש הרא"ש

או דילמא חליפין מייתבירי בידי ההוח אינדולים. אף על גב דליתנהו צעולם וגיוליס פשיטא כיון דיולא מגוף האיסור אין חילוק ציט לגין חזירו: לזה ובעלי חובין באין ונפרעין. אפילו לחנן דלמחר הניח מעותיו על קרן הכזי הני מילי צמפונס מעלמנו אבל למה חייב הבעל לשלם דלאמרינן בכמוכות (דף קז:) גבי מנאנת דאין לה מוונות כגון למה וכלנה ועמדה ומאנה משמע הא אם לא מואנה חייב הבעל לשלם מה שלוה ואין זה כמו פורע חובו דלמרינן אלינא הבעל דמיירי הכא דבשעה שלוה אמרה שלא יפרשו אלא מבעלה: לאו בשום דהליפין לאו כגידולין דבו. דאיתלפי אותן מעות שקבל מן הבעלים שאסורין

עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע למלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונס ומהא דתנן לעיל צפרק אין צין המודר (דף מג.) שנותר המדיר לפרוע לחטוי ולפועלים אינו יכול להציא ראייה דשאני החס דאין המדיר חייב לפרוע להם הילכך מה שסס טותנים לו למודר לא הוי חליפי קונס דמתנה בעלמא יהיבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי צעי לא יהיב ליה מדי: **ד"רלבא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. הא מיעביא ליה אי חליפין אסוריס היינו אם לכתחילה אסור להחליפין וליהנות מן הדמים אבל אם החליפין צדיעבד הדמים מותרים והכא צדיעבד קאמר אם למה צעלי החובין באין ונפרעין ונראה לפרש דאפילו לכתחילה ליה כדמשמע לישנא דברייתא דקמיני ליה ולא קמיני למה וחשיב ליה צדיעבד כיון שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל מתורחו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אסור אלא היכא שהוא מחליפן ממנש: אב בבוין וקידש בדרביהן בקודשת. אלמנא חלופי אסורי שרי דאי אסריי הא לא יהיב לה מידי ומשני הכא גמי כיון דמכרן צדיעבד שרי דמיה: **מתנ' הריני עליך חרם המודר אסור**. אבל לא הוטרד אע"ג דלא אמר ולאא עליך לא: שניהם אסורים. הא לא אנטרין אלא אגב דצעי למתני שיהים מותרים צדרי של עולי צבל לאשמעינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

אמר רבא. כלומר לעולם אימנא לך כגדולין הס והאי לווה ואוכלה, דלמנא לכתחלה הוא דאסור ללוות על נכסיו (ראמ"ה בשבוח). מכרן וקידש בדרמיהן הרי זו מקודשת. דאין דמיס נתפסקן באיסור (קדושין ט:.) דלא מיפסקי באיסורא וממונא הוא, אע"ג דאיהו אסור לאתהניו מנייהו מיהו יהיא הנאה מטיח ליה על ידי ערלה, אבל איהי לא מערלה קא מטיח לה, ודוקא קידושי אשה, אבל איתיהניו מנייהו מדרבנן אסור (ע"ז טז.). המודר אסור. מי שהוטל עליו הנדר אסור ליהנות מזה שנדר הנדר, דהכי